

אני מוטלת כאבן כי הרנסים הללו, בתוך קוץ ודרדר, מול הדרך הגולשה העירה. תבוא רוח המכרכת על הכל ללסוף צמרות אורן ואבנים אילמות.

רחל איתן שמעתי שאירופה גוססת

פמיניסטיים, אמריקניזמים ושאר איזמים לעיתונאית יהודית אוריין בן-הרצל.

תוך דילוגי-קרב סיפרותיים הציגה רחל איתן מארג מילולי של הלומה הסיפרותי בנושאים כמו "היסוד הנקבי וזכרי בכתיבה... תר"ג מיצוות... שמעתי דעות ש" אירופה גוססת... אני מרגיש רק ככלי שמעביר את הניסיון..." תוך שאינה נמנעת מלהציג לפני הקוראים את הקביעה: "אני חתיכה? טוב, אז קודם-כל יש לי הרבה ריגשי-נחיתות, מוצדקים או לא מוצדקים. אבל זה חלק מהמכניזם של אדם שעוסק באמנות."

וכמו על-מנת לתרגם אותם, ריגשי-נחיתות" מוצדקים או לא שלה, קבעה רחל איתן: "הייתי בירושלים, ופיתאום ראיתי שאני רוצה להיות עץ בירושלים, לשבת על ראש ההר ולהכתוב על ירושלים" ובדומה לבעלת הרמון אמריקאית, שנת-קנאה בבעלת הארמון הירושלמית, תוך היעזרות באותו, חלק מהמכניזם של אדם שעוסק באמנות" כטענתה ותוך שהיא ממירה אבן בעץ, הפקיעה איתן את אחד מדימוייה השיריים הנהדרים ביותר של המשוררת לאה גולדברג בשירה "בהרי ירושלים", שם כתבה:

בחלק השני של הספר, תחת הכותרת הפונדק מפתח קאלווינו מיון כימעט אני ציקלופדי של תולדות-האנושות. שבמהלכו מרואיין מיכלול נושאים מתוך כלל התרבות המערבית. אחד מראיונות אלה עומד לראות אור בנוסח עיברי בחוברת הבאה של ירחון-הסיפורת פרוזה.

שירה

בעלת הארמון

רחל איתן — בעבר הרחוק סופרת ישראלית (ברקיע החמישי) ובהווה סופרת אמריקאית הכותבת בעיברית (שירה ושיר דות) והמתפשט בעקשנות הכרה בינלאומי-מית * — העניקה ראיון ריבונאלוזמים

* שעה שמרבית הסופרים הישראליים מתורגמים לאנגלית על בסיס מיסטררי מו"לי מובהק, השקיעה רחל איתן באחרון זה טכניקת עמיתון תירגום לאנגלית של ספרה "שירה ושידות".

איטאלו קאלווינו אליגוריה

סימוני-קלפים, ולספר את סיפוריהם. כל אחד מהצליינים בוחר את קלפיו, בעוד המספר מפרש את סיפוריהם. הסיפורים עצמם מצייגים את המיתוסים הגדולים של התרבות: אדיפוס; פרסיפל; פאוסט; המלט וכו', עד שבהדרגה מסתבר כי בדומה ליצירותיו הקודמות של קאל-ווינו מהווה גם השירה שבה מצטלבים גורלות אליגוריה על האנושות ותרבותה.

המועצה לתרבות ולאמנות ביזבה רבבות של לירות במיפעל

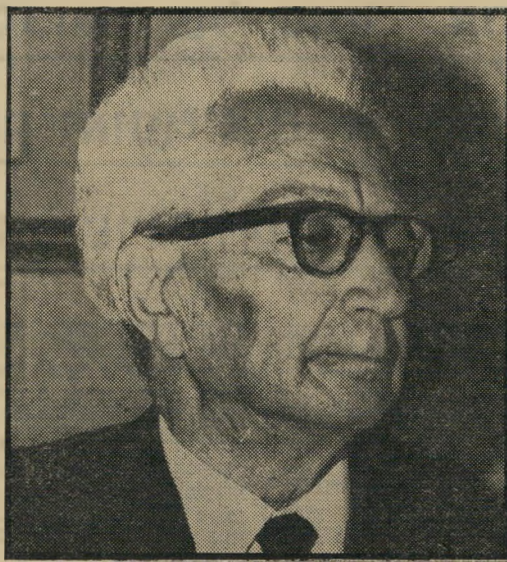
הוצאה-לאור של נאומי החשוב בין סופרי-החצר

במישטר הישן שהלך לעולמו לפני שנים * ...

מישפט הגלות

תעבדות בו. כולו מתבלע הוא בתוהו-זוכה של המיון, פסטיכיה של פאדיום. ראה לכך מן המציאות. מן הספרות ומן האמנות."

הזו אינו מסתפק בכך, וממשיך לפרט ולתאר מעמדת השקפותיו ה"חיוביות" והקונסטרוקטיביות אותו הניזון: "כיוצא בזה בעולם-החרו. בפילוסופיה המודרנית, פסטי-מיות, פחד ויאוש. בשירה, רוח של בדידות, תיפלות, תעתיק-עיוטים ופיוטים, ורפיון-רוח עך לחמלה. באמנות, כציור וכפיסול, טכניקה מצוינת ואדישות לאדם. לא כה בשיר ודם, אלא אדם בלא דמות, לא צומח וחי כנתינתם מן הטבע, אלא בעיות ציור בעלמא, מעשי ידי אדם משונים. דפורמציות של צורות, של גופי-עולם, שכרים וקרעים בלאחר פוגרום. בייחוד עולב הוא הפרט. בודד, שומם ומטושטש הוא שטף בין המוני הכרך, בלא קרקע תחת רגליו, בלא אינטימיות של הווי מסכיבו, בלא ערכי-מוסר מקובלים קבועים בידו, ללא אהבה שכבר נתחלף לו בין אהבה לבולמוס של עריות, ללא הכרה פנימית לאומית..."

חיים הזון היעלה להם מיליונים!

אחד עם תמיכתו הנלהבת וחסרת-המעצורים בתנועה למען ארץ-ישראל השלמה והמיליטאריזם שבשקפותיו. כפי שאלה באים לידי ביטוי בקובץ נאומיו, שהוצא לאור במיזון ניכר של המועצה לתרבות ולאמנות.

אוונגארד של הגאולה

חיים הזו כפר באפשרות של אוונגארד סיפרותי בלשון העיברית. הוא מצא מאפיינים של ניזון, ועל-כן קבע: "מכאן ההליכה מן הרמון אל האנטי-רומן ומן הגיבור אל האנטי-גיבור. אנחנו פה בארץ לא כל-כך מקבלים את הדבר הזה. בשבילנו יצירה היא אקט של מלחמה, אקט של ניצחון על תוהו-והואו..." ועל מצוקתו של האדם המודרני הוא אמר: "...הוא פורק עול, עול מדינה ועם, עול חברה ועל אורח, עול דברים המפורים ללב, ערכים, סמכויות, לרבות עול חירות. קרעו רגשות וקרעו-קרעים של תחושות אפלות משתלטות עליו ומשי-

מישפט הגלות במקום פתיחה

אחרי זוכה הסופר ש"י עגנון בפרס נובל הוא הגיע לסיבוב-הופעות בארצות-הברית. בתקופת שהותו של עגנון בניו-יורק נתבקש אחד הבולטים שבין המשוררים הישראליים, ששהה גם הוא באותה עת בארצות-הברית, ללוות את עגנון ולהראות לו את ניו-יורק. בעוד השניים פוסעים להם בשדרה החמישית, והמשורר רר מראה לחתן פרס-הנובל את שכיות החמדה שמסביבו, הבחין המשורר בעגנון שאינו משים לבו למתרחש סביבו, ושפתיו ממלמלות חרש, "זה יעלה להם מיליוני לירות... זה יעלה להם מיליוני לירות..." כאשר לא עלה בכוח המשורר לעצור בעד פרץ סקרנותו, פנה לעגנון, ושאל אותו: "מה יעלה להם מיליון לירות?"

"זכיתי כפרס נובל!" השיב עגנון בודדות. המשורר, שלא היה בקיא בחשבונותיו של עגנון, ביקשו לפרט, וכעבור שניות ספורות אמר עגנון: "הם יצטרכו עכשיו להוציא לאור שוב את כתבי הווי, להעלות מחרש ב"הבימה" את מחזהו "בקץ הימים", להעניק לו את "פרס ישראל" ולקרוא על-שמו אחר מותו את אחד מרחובות ירושלים." המשורר, שלא היה בקיא במערכת יחסיהם של שני הסופרים הירושלמיים, היה המום למדי. צחק הגורל היה העובדה שש"י עגנון, שהיה נוך קונפורמיסט, הגיע וזכה ברס שלו נכסף כל סופר עליו אדמות ואילו חיים הזו, שבמשך מרבית שנות יצירתו שיעבד את אותיותיו למימסד יצירתו, מלבד כמה סיפורים אודות המהפכה הרוסית לא הותיר אותו רבים בסיפרות העיברית. אלא שנבואתו של ש"י עגנון כמו התממשה עד תום. המימסד יפצה את חיים הזו על הענקת פרס נובל לעגנון והוציא לאור את כתביו, התיאטרון הלאומי הציג את מחזהו, הופרטו לו פרסים, ואחרי מותו נקרא אחד מעורקי-התחבורה העיקריים של ירושלים על-שמו.

באחרונה ראו אור נאומי שנישאו משך שנותי המדינה, ופורסמו כמאמרים בבמות שונות. שם אחד אינו מוזכר ביותר מ-100 נאומים. שמרביתם עוסקים בתרבות ובסיפרות הישראלית. והשם הוא: ש"י עגנון. מלבד היעדר שמו של עגנון, בולטת במאמריו של חיים הזו הנימה השמרנית המאובנת כלפי הסיפרות הישראלית החדשה, והתעלמותו מהצרכים התרבותיים של צרכני התרבות הישראלית. שמרנותו התרבותית עולה בקנה

* "מישפט הגאולה", מאת חיים הזו, הוצאת "עם עובד" בעידוד האגודה לעידוד הוצאת כיתבי חיים הזו, בעריכת אביבה הזו, 437 עמודים.